

Hodnotenie samosprávnych opatrení (HSO) za október - december 2013

V rámci projektu Hodnotenie samosprávnych opatrení (HSO), ktorý od roku 2009 realizuje Centrum pre hospodársky rozvoj (CPHR) v nadväznosti na projekt INEKO HESO-Regióny, sa štvrťročne vyjadrujú analytici (medzi nimi i analytik Konzervatívneho inštitútu M. R. Štefánika (KI) Dušan Sloboda), zástupcovia akademickej obce, samosprávy a mimovládnych organizácií k navrhovaným a realizovaným opatreniam samosprávnych inštitúcií na úrovni obcí, miest i krajov.

Poradie hodnotených opatrení za obdobie október - december 2013, vrátane komentárov hodnotiteľov, nájdete vo formáte PDF [tu](#) [1].

Komentáre analytika KI Dušana Slobodu k vybraným hodnoteným opatreniam:

[Šahy bojujú s čiernymi skládkami pomocou fotopascí \[2\]](#)

K zhodnoteniu opatrenia chýbajú odpovede na niekoľko otázok. Došlo vďaka umiestneniu fotopascí k obmedzeniu vývozu odpadu na monitorované čierne skládky? Nevznikli nové čierne skládky na iných miestach, ktoré nimi nie sú snímané? Za čierne skládky zodpovedá majiteľ pozemkov – sú spomínané čierne skládky monitorované políciou na mestských pozemkoch?

Z dostupných informácií nevieme posúdiť, či boli fotopasce efektívnym riešením, koľko boli náklady na ich nákup, inštaláciu, obsluhu a stotožňovanie páchatel'ov, a ani to, koľko priestupkov a v akej výške mestská polícia vďaka nim vybrala od nedisciplinovaných občanov.

Keďže sa samotná hrozba pokuty 30 eur nejaví ako dostatočne vysoká na to, aby jej udelenie ľudia riskovali, treba ju jednak zvýšiť a jednak nájsť spôsoby, ako v súlade so zákonmi o páchatel'och priestupkov informovať ostatných občanov miestnej komunity prostredníctvom „tabule hanby“.

Ak sa spoločnosť vo zvýšenej miere musí uchýľovať k sankciám, je to potvrdenie o zlyhaní nepísaných základných pravidiel a teda zlyhaní daného spoločenstva. Platí, že prevencia je zväčša lacnejšia a efektívnejšia. Komunikuje samospráva dostatočne, koľko ju – teda daňovníkov – stojí ročne odstraňovanie čiernych skládok? Je treba viac zaangažovať občanov do správy vecí verejných a viac zdôrazňovať, že sa realizuje z ich peňazí.

[Starostka Oravskej Lesnej sa vozí do parlamentu obecným autom \[3\]](#)

Poslankyňa Národnej rady SR za Smer-SD Viera Mazúrová, ktorá je v parlamente nevýraznou postavou, sa opakovane zviditeľňuje ako starostka obce Oravská Lesná. Hoci ako poslankyňa dostáva mesačne k platu 1 961 eur ešte i ďalších 1 615 eur ako paušálne náhrady, ktoré by okrem iného mali slúžiť i na úhradu cestovných výdavkov súvisiacich s výkonom funkcie, zneužíva na cesty do Bratislavy obecné auto.

Hlavný kontrolór na ňu za to podal trestné oznámenie, spisuje sa petícia na jej odvolanie, v prípade inej petície občanov ju namiesto jej prerokovania v príslušných orgánoch obce nechala preveriť na prokuratúre a je tu tiež podozrenie, že dvoch poslancov v rozpore so svojimi právomocami pripravila o mandát.

Pani starostka nie je bohužiaľ ojedinelým príkladom toho, ako sa niektorí starostovia menia na arogantných samovládco. Tieto „čierne ovce“ vrhajú zlé svetlo na výkon funkcie starostov ako taký. Akosi však nepočuť, že by sa, [na rozdiel od občanov](#) [4], stavovské organizácie samospráv alebo zástupcovia starostov vyjadrili na adresu správania, aké predvádza starostka Mazúrová. Ako to už v korporativistických modeloch býva, sme svedkami

falošnej kolegiálnej solidarity.

[V Hnúšti minuli eurofondy aj na luxus \[5\]](#)

Je zjavné, že účet za vynovenie centra Hnúšte z eurofondov, ktorý sa vyšplhal na závratných 720-tisíc eur, mohol byť výrazne nižší, ak by sa mesto nerozhodlo pre luxusné dizajnérske lavičky (jedna v cene 8-tisíc eur!), pričom za osem takýchto kusov zaplatili 62-tisíc eur. Ďalšou drahou položkou bol dvojmetrový plameň z ušľachtilej ocele za takmer 54-tisíc eur a preliezačka za 33-tisíc eur. Spomenuté položky boli nakoniec kontrolou zaradené medzi neoprávnené výdavky, a týchto približne 150-tisíc eur musí nakoniec mesto zaplatiť len zo svojho rozpočtu.

Primátor Michal Bagačka, ktorý je zároveň poslancom Národnej rady SR za Smer-SD, sa obhajuje tým, že projekt mohli realizovať len ako celok, teda vrátane lavičiek, ohňa a preliezačiek. Primátor tvrdí, že projekt, za ktorého obsah a realizáciu bolo a je jednoznačne zodpovedné mesto, mohlo byť prijaté alebo ho neurobiť vôbec, čo je nezmysel a alibizmus najhrubšieho zrna.

Mesto plánovalo v roku 2013 vybrať od svojich daňovníkov 165-tisíc eur na dani z nehnuteľností. Vždy, keď pôjdu občania Hnúšte okolo dizajnérskeho lavičiek v centre, mali by si spomenúť, že na tento luxus boli samosprávou vyplytvané prostriedky na úrovni celoročných príjmov mesta vyrubených na dani z budov, pozemkov a stavieb.

[Spišská Nová Ves spracúva bioodpad expresne rýchlo \[6\]](#)

Regionálne centrum zhodnocovania biologicky rozložiteľných odpadov v Spišskej Novej Vsi, ktoré začalo v auguste 2013 s prevádzkou zhodnocovania biologicky rozložiteľných odpadov vzniklo vďaka dotácii z eurofondov, pričom len jeho vybudovanie stálo daňovníkov členských krajín EÚ, vrátane tých našich, viac než 6 mil. eur. To treba mať na pamäti, keď sa v súvislosti s touto verejnou investíciou hovorí, že sa zelený odpad na Spiši spracúva nielen ekologicky, ale aj vraj aj ekonomicky efektívne.

Pokiaľ ide o technológiu spracovania pomocou fermentorov, odborníci uvádzajú, že ide o pomerne drahé zariadenie, ktoré navyše spotrebováva nemálo energie. Otázny je i dopyt po hnojive ako výsledku procesu? Naozaj je také žiadané alebo sa používa najmä (iba) na hnojenie mestskej verejnej zelene a v lesnej škôlke? Nejde v tom prípade o zbytočný luxus? Nestačilo by pre takéto použitie hnojivo, ktoré vznikne síce dlhším prirodzeným procesom kompostovania, ale zároveň omnoho lacnejším, než je fermentácia? Opäť si položíme rečnícku otázku, či naša verejná správa financuje z eurofondov to, čo skutočne naši občania potrebujú, alebo je primárnym cieľom eurofondy akokoľvek vyčerpať resp. vyčerpať ich na to, čo sa považuje za potrebné byrokraticmi v Bruseli, a nie daňovníkmi v Spišskej Novej Vsi.

[Vráble bránia zneužívaniu sociálnych dávok prostredníctvom poukážok \[7\]](#)

Pre poskytovanie sociálnych dávok v nehotovostnej poukážkovej forme sa v posledných rokoch rozhodlo mnoho samospráv nielen na Slovensku. Každé obmedzenie zneužívania dávok je síce z pohľadu poskytovateľa i daňovníkov zmysluplné opatrenie, bez ďalšej drobnej a vytrvalej komunitnej práce samo o sebe ale veľa nerieši.

Nie je možné skontrolovať, či opatrenie zmeny vyplácania dávok z hotovostnej na poukážkovú formu spĺňa účel – teda že sa prostredníctvom poskytnutých poukážok klient „nedostane“ k nákupu alkoholu či cigariet. Takúto kontrolu by mohli poskytnúť e-pay karty blokujúce nákup vybraných druhov tovaru, ale najmä úplne iný prístup orgánov verejnej správy a práca s ľuďmi v hmotnej núdzi s pomocou charity a miestnych mimovládnych organizácií pri zabezpečení ich základných potrieb a snahe pomôcť im vymaniť sa z ťažkej životnej situácie.

[Neštandardné financovanie prác okolo domu seniorov v Nitre pokračuje \[8\]](#)

Ide o ďalší prípad z mnohých, kedy štát a samospráva na jednej strane nariekajú, ako z dostupných zdrojov z

našich (rastúcich) daní nedokážu poskytovať často ani základné funkcie, nieto ešte poskytovať ich kvalitne, pričom na strane druhej našimi daňami plytvajú na predražené zariadenia, na zariadenia, ktoré sa nevyužívajú, na predražené služby a vymyslené faktúry spriatelovým firmám.

Zlyhávajú nielen kontrolné mechanizmy, ale i sankčné, keďže i po prevalení káuz sme málokedy svedkami toho, žeby niekto niesol za spôsobené škody i zodpovednosť – a to či už trestnoprávnu alebo hmotnú. Nejde však len o zlyhávanie pravidiel písaných, zlyháva spoločnosť, ktorá má neraz pre také konanie „pochopenie“ v zmysle nasledovania z komunizmu vo verejnej správe ešte stále platného hesla „Kto nekradne, okráda svoju rodinu!“

Tagy: [HSO](#) [9]

[hodnotenie samosprávnych opatrení](#) [10]